

Kavalkád

2011. május 6. - Győríványi Ráth György Győríványi.fidelio.hu Hozzászólás

A Macbeth-sorozat óta eltelt már egy kevés idő, ám csak most van alkalmam rövid összefoglalást írni róla. Fiatalok sikerében is volt részem nemrég, a Simándy József Énekversenyen zsűriztem.

Nagy várakozással tekintettem a bemutató elé, hiszen számomra egy régen várt feladat volt a budapesti *Macbeth*-előadás - 2002-ben nem vehettem benne részt. Ez a színrevitel nekem csupa pozitív élményt hozott, örülök, hogy megvalósult - részben az előző vezetés elképzelései szerint. A szereposztások egyeztetését már én irányítottam, így nem nagy meglepetés, ha azt mondom: sikerült vele azonosulnom.

Talán jobb is, hogy nem első örömömben, közvetlenül a premier után írok, hiszen ez idő alatt elolvashattam az összes megjelent kritikát, amelyek igen változatosan számoltak be az előadásunkról. Az ellentétes vélemények (amelyekből alul olvashatnak egy kis gyűjteményt) azt bizonyítják, hogy a dráma, a hangadás és a játék sokféle érzelmet kelt; a kritikus is közönségként van jelen egy-egy előadáson. Úgy vettem észre, hogy beszámolóik hatással, sőt jó hatással voltak a művészekre, a kritikák nyomán változott előadásmódjuk.

Azt hiszem, **Lukács Gyöngyi** is idomult a kintől érkező igényekhez, ami azt az eredményt hozta, hogy az első két előadás után egyre inkább azt valósította meg, amit én is vágytam hallani. Jelzem karakterben, alkatilag keresve sem találnék jobb Ladyt, mint ő. Macbeth szerepében **Alexandru Agache** alakítását úgy értelmezték a recenzensek, mintha a művész az első felvonás alatt „nem lett volna hangjánál” - holott ő pontosan követte Verdi előírásait: sotto voce énekelt. Az utolsó előadásra aztán ő is megelégedte a kifogásokat: teljes hanggal vitte végig az összes felvonást, aminek viszont nem örültem, hiszen a mi feladatunk a zeneszerző elképzelésének a szolgálata, nem pedig a hozzá nem értők ízlésének a kielégítése. A nagy, erőteljes hang azonban természetesen meghozta Agache számára a sikert. A közönség ünnepelte a teljesítményét!

Fiatalok sikerében is volt részem nemrég, a

Simándy József Énekversenyen

zsűriztem. Három kategóriában 119 fiatal jelentkezett a megmérettetésre. A díjazottak közül négyen már a jövő évadban feladatot kapnak az Operaházban. Az első díjas **Borsos Edith** lírai szoprán, *A trubadúr* Leonórájának áriáját énekelte, a harmadik díjas **Schnürpel Diana** szintén szoprán, aki csodálatos koloratúrtechnikával rendelkezik, *A sevillai borbély* Rosinájának áriáját adta elő szoprán változatban. A második helyen **Kutasi Judit Isabela** végzett, dús mezzoszoprán hanggal rendelkezik, ő Azucenát és Ulricát énekelt. Erdélyből érkezett, akárcsak Borsos Edith - kettejük előadásmódján érződött, hogy más iskolát tanulnak, mint a hazai versenyzők. Az erdélyi énekoktatás még a régi hagyományokon nyugszik: nem a technikai bravúrokra épül, hanem a hang szépségét és felhangdús, érzelemkifejező mivoltát helyezi előtérbe, az én ízlésemhez nagyon közel áll ez a fajta előadásmód. A két szopránnak az *Arabella* címszerepére ajánlottam fel cover-szerződést, egy külön díjas szerb kislányt, **Bobanj Rebekát** pedig a *Bohémélet* Musettájának szerepére kértem fel.

Fontosnak tartom, hogy az Operaház közönsége időről időre új és új tehetségekkel, új arcokkal találkozzon. Ezért is támogattam **Ion Marin** meghívását a Filharmóniai Társaság Zenekarának áprilisi koncertjeire. Régóta ismertem, többször dirigáltunk azonos helyszínen a világban. Budapesti bemutatkozása alkalmával a hallgatóság soraiban ültem, és azt éreztem, irányításával jó irányba mozdul az összjáték. Ion Marin azt a professzionális játékmódot csalta elő a zenekarból, amely a hangképzés, a tisztaság és kidolgozottság szempontjából más zenekarok fölé emelheti együttesünket. Ez pedig jóval értékeesebb, mint a generál lelkesedés, ami sokszor önmagában sikert kovácsol.

A Macbeth kritikáiból:

„A színpadkép (**Horgas Péter**), a jelmezek (**Velich Rita**), a koreográfia (**Nemes Zsófia**) és az animáció (**Cakó Ferenc**) mind **Szinetár Miklós** erőteljes rendezési koncepciójának a hangsúlyozói. Nem akart modern, hivatalban vagy aknamezőn játszódó történetet faragni a régiből, új színeket nem a modernizálásban, hanem a pszichológiában, a mélyebb lelki és érzelmi rétegekben keresett. Ezt a törekvését erősíti a látvány csakúgy, mint az előadók.”

„Így eshetett meg, hogy 2011-ben, egy újonnan kinevezett vezetés, mintegy bemutatkozásként, képes volt valakit odaengedni a közönség elé szabad, szétartó és avított ötleteinek jegyzékével, s eladhatónak véltek egy 1960-as éveket idéző, muzeális értékű gesztusokkal és színpadi jelenléttel díszített, színészi játékban Gloria Swansont és Lugosi Bélát idéző, ugyanakkor Kovalikkal kicsit meglocsol, Vidnyánszkyval picit felgőzölt, vállalatlanul megvalósított koncepciót.”

„Ám ez a Macbeth már nem az a Macbeth. És nemcsak azért, mert Josef Svoboda szenzációsan egyszerű, látogatott díszlete helyébe most Horgas Péter túlélített erődje lép, vagy mert azt a terepszínré „sötétített” előadást egy szinte nappali fényre kihunyorgatott követi. Mélyebb, és már nem csak hangulati különbség, hogy az alapállás változott. Míg az európai kultúrkör a macbethi történetben a befolyásolható, mert karakter nélküli ember végromlását látja, s okozója a domináns, hatalomvágytól és utódtalanságtól megkeseredett feleség, addig Szinetár rendezése bár ugyancsak kreatúrának láttatja a hadvezért, csak hogy a boszorkányokéinak.”

„**Lukács Gyöngyi**, a társulat nemzetközi rangú drámai szopránja, világszínpadok heroinája minden szerepében a legkötelesebbet, a csúcstól nyújtja. Ha megjelenik a színen, nem csupán Verdi melódiái miatt, hanem ahogyan énekel, játszik, alakít, szinte csak rá lehet figyelni. Operánk mai művészi állapotában Lukács Gyöngyi és néhány énekestársa a vigasz, hogy van miért igyekezni az Andrássy úti palotában.”

„Az egész este legnagyobb csalódását azonban nem is a fentiek, hanem a Lady Macbethet alakító, rajongói által internetes fórumokon már jó előre agyonsztárolt **Lukács Gyöngyi** szereplése okozta. Az énekesnő forszírozott mellhangjai, kecskevibratói, erőszakos, a bárdolatlanságig nyers, máskor erőltetetten drámai, s javarészt élvezhetetlen énekstílusa minden - a karakterben amúgy benne lévő, a történetek középpontjára ható - nőiséget kiölt a szerepből, ezzel meghazudtolva a

saját szerepe kapcsán adott interjújában foglaltakat, s élvezhetetlenné téve megmutatkozásait."

„**Alexandru Agache** a címszerepben nem is törekszik erre. Partnere akar és tud lenni, alakításban is, hangban is hibátlanul kiegészítve asszonyát. Valóban a Lady Macbethje ő. Puhán, szinte visszafogottan kezd, hagyja magát sodorni az események és neje hatalmi tébolya által. Mikor együtt van vele a színen, szinte erőt merít belőle, emiatt minden találkozásuk utóbb gyilkosságot szül, de mikor egyedül marad, töprengeni kezd, elbizonytalanodik. Ezt az érzelmi hullámozást mutatja be virtuóz módon, egészen a negyedik felvonásig. Amikor is hirtelen csoda történik: a bizonytalan figura eltűnik, az áriában már egy nagyformátumú vezér lép elénk. Mintha érezné, hogy egyedül maradt, egyedül kell megbirkóznia a Sorssal, noha a Lady halálának tényével csak később szembesül. A recitativo harcias hangja és az ária panasza is olyan tömör, súlyos, Igazi bariton hangon szólal meg, amely ma a világ operaszínpadain is a legmagasabb színvonalat képviseli. Az eddig kihagyott záróáriában pedig egy pillanatra valóban a pokol mélységét, sötétségét érzékelteti."

„Az Operaház vezetése a román bariton **Alexandru Agache** nemzetközi hírnevét joggal méltatta az előadás előzetesében. Hiszen rendszeresen hívja őt Bécs, a londoni Covent Garden, időnként a New York-i Metropolitan is, de itt Pesten ennek a teljességét nem élvezhettük. Meglehet a Rigoletto, a Don Carlos Posa márkija mellett ez a szerep nem annyira tetszetős, nem is annyira bravúros, vagy talán csak pillanatnyi indiszpozíció volt, de ez a Macbeth sem színészi játékban, és kivált hangban, nem kívánczik Agache aranykönyvébe."

„Akit azonban mindenképpen ki kell emelnünk, az a Macduff-ot megformáló **Rame Lahaj**: fényes, csodásan meleg színekben pompázó hangja sok mindenért kárpótolta a hallgatóságot."

„**Rame Lahajnak** hangja ugyan van, melynek színe kellemes, de területe egyelőre inkább Mozart vagy Donizetti, semmiképp nem Verdi."

„**Fried Péter** megmutatja Banquo komplexitását, erőteljes, szép basszusához jó karakterteremtő készség is társul, remek alakítás."

„**Fried Péter** puha, szépen szóló basszusa bizonyos pontokon talán nélkülözi a szerephez szükséges erőt."

„A **Győriványi Ráth György** dirigálta zenekar kifejezetten élvezetesen játszott, s ritkán hallható mennyiségben varázsolt a dalszínházba intenzív és változatos tónusokat."

„**Győriványi Ráth György** vértelenül, komoly szenvedélyek, előcsalogatás nélkül irányította a meglehetősen mattul, hit nélkül muzsikáló zenekart. Mindenekelőtt a színek hiányoztak az interpretációból."

„Az erőteljes **kórusjelenlét** is a pozitív oldal felé billentette a premier mérlegét, a nagy tablók, mint a „Patria oppressa!" előadása mellett az apróbb megmutatkozások is gyakran kifejezetten élményszámba mentek."

„Agache zárómonológja mellett a **kórus** (karigazgató **Szabó Sipos Máté**) fellépése okozta az este legmaradandóbb zenei élményét. Némi bizonytalankodás után egyre színesebben és elevenebben kapcsolódtak be az eseményekbe, a 4. felvonás elején elhangzó himnikus szabadság-kórus pedig egyenesen katartikus volt."

És végül van, aki a Macbethet „ritka érdekes kudarc"-ként értékeli. A mostani rendezés a romlott, lejárt szavatosságú hozzávalókból készített ritka érdektelen változat.

Tőlem a legjobb kritikát a művészeti titkárság kapja: kolléganőim a Macbeth jelmezeiben köszöntöttek 50. születésnapomon. Itt a blogon is köszönöm nekik!

Böngésszen kulcsszavak segítségével!

A témához csak belépett felhasználók szólhatnak hozzá.

[Kattintson ide](#)

a belépéshez! Regisztrálni

[itt tud](#)

.